

Térségi Tükör

Közeleti információs havilap • Megjelenik minden hónap első hetében • I. évfolyam 3. szám, 2007. június

Ásotthalom, Bordány, Domaszék, Forráskút, Mórahalom, Öttömös, Pusztamérges, Röske, Ruzsa, Szeged, Üllés, Zákányzék

Mórákert Szövetkezet

Új zöldségfeldolgozót avattak a Homokháton

Gráf József és Nógrádi Zoltán átadják az új centrumot

Nagyszabású ünnepség keretében avatták fel Mórahalmon a PH (Post Harvest) Centrumot, azt a hűtőházat, amely 4550 m²-en teszi lehetővé a korszerű zöldség- és gyümölcsfeldolgozást.

A Szövetkezet tagjai, üzleti partnerei és a sajtó részvételével megtartott eseményen elsőként Hódi Pál, a Mórákert Szövetkezet igazgatóságának elnöke köszön-

tötte a tagokat és a vendégeket, többek között **Nógrádi Zoltán** országgyűlési képviselőt, **Mórahalom** város polgármesterét, **Gráf József** Földművelésügyi- és Vi-

dékfejlesztési minisztert, **Glatz Ferencet**, az MTA Történettudományi Intézetének igazgatóját, akadémiust, továbbá **Mártonffy Bélát**, a Magyar Zöldség-Gyümölcs Terméktanács ügyvezető igazgatóját, és **Béres Alexandrát**, a Súly-Kontroll Kft. ügyvezető igazgatóját.

Folytatás a 3. oldalon

Kertvárosi történetek

A felajánlott segítség sem kell

Ha valaki járt már Angliában vagy Amerikában, tudja, hogy a csendet és nyugalmat a kertvárosokban kell keresni. Olyanok, mint egy sziget, persze nem rossz értelemben, hiszen min-

dennel rendelkeznek az ott lakók kényelmének biztosításához.

Kiépített infrastruktúra, mozi, óvoda, iskola, boltok, posta és még sorolhatnám. Ami megkülönbözteti őket a nyüzsgő nagyvárosoktól az az, hogy itt az emberek figyelnek egymásra és a környezetükre. Gondozták a házaik, nem szemetesek az utcáik és a zöldfelület is jóval nagyobb.

Folytatás a 4. oldalon

A tartalomból:

Nívódíj a Homokháti kistérségnek

Területfejlesztésért kaptak elismerést 2. o.

Kerékpárutak pályázati forrásokból

Bordány-Üllés, Szeged-Ásotthalom 2. o.

Kulturális pezsgés a zsidó hitközségben

Beszélgetés dr. Lednitzky András elnökkel 5. o.

Napelemes tanyatetők

Megújuló energiaforrások 6. o.

45 éve élete a színpad

Interjú Gyimesi Kálmánnal 7. o.

Megyei segítség a településeknek

Lamperth Mónika szerint ez sem kellene 8. o.

Szeged-Szentmihály

Betyáros fogathajtás

Szeged-Szentmihály adott otthont immár negyedik alkalommal a Délkert Uniói Amatőr Fogathajtó versenynek, amely egyben a Csongrád megyei amatőr fogathajtó bajnokság második fordulója is volt. A lovasok megmérettetésén 20 kettes-, 3 egyes-, és 10 pónifogat indult.

A *mihálytelki*ek négy évvel ezelőtt úgy döntöttek, hogy Szeged Délkert városrészének három másik kerületével: Gyálaréttel, Klebelsberg- és Kecskés-teleppel közösen ünnepséget szerveznek, amelynek az Uniói nevet adták. Azóta minden évben összegyűlnek, sőt immár negyedik alkalommal az ünnepség keretén belül helyt adnak a dél-alföldi régió amatőr fogathajtó versenyének is.

Folytatás a 9. oldalon

Kedvezményes fürdőbelépő 12. oldal

Egy vizitdíj árérték! **Kedvezményes zöldségvásárlási szelvény!** 10. oldal

Nívódíj a Homokháti Kistérségnek

A Kistérségek Fejlesztéséért Tudományos Egyesület május 18-19 között az idén is megrendezte a Területfejlesztők Víkendjét. Az országos szakmai rendezvényen osztották ki az egyesület Nívódíját.

Az elismerést az idén a Homokháti Kistérségi Irodában működő Homokháti Önkormányzatok Kistérségi Területfejlesztési Egyesületének „Tanyafejlesztési programja” kapta. A díjról és az elismerés háttéréről a kistérségi iroda vezetője, lapunk szerkesztője, **Fodor Csaba** nyilatkozott.

■ **Milyen jellegű szakmai találkozó a Kistérségek Fejlesztéséért Tudományos Egyesületének éves összejövetele és milyen beruházásnak, fejlesztésnek ítélik oda az egyesület Nívódíját?**

– A Tudományos Egyesület immár ötödik éve, minden évben megrendezi a Területfejlesztők Víkendjét, amelyre az egész országból meghívják a területen dolgozó kollégákat. Ennek a hétvégének a keretében adják át a nívódíjat, ami nem személynek vagy szervezetnek szól, hanem egy bizonyos projektnek, fejlesztésnek. Az elmúlt években olyan jelentős beruházások kapták ezt az elismerést, mint például a Duna-híd. Az idei díjat az átfogó tanyafejlesztési programunk kapta, amely hosszú évek munkája során sok kisebb-nagyobb sikeres projekt révén épült, gazdagodott.

■ **Mióta tart ez a projekt és melyek voltak a főbb állomásai?**

– 1997-ben kezdtük, amikor még nagyon elhanyagolt állapotban volt a tanyavilág. A tanyafejlesztési projekt egy komplex program-csomag, amelyet több tételre osztanak fel. Az előké-

Elegáns, pegazust ábrázoló szobrot kapott a Kistérség

születi fázisban egy fejlesztési stratégiát kellett kidolgozni helyzet-feltáró dokumentumok elkészítésével, majd következett egy infrastruktúrafejlesztési és egy szolgáltatás-fejlesztési csomag a részletes, pontosan kidolgozott célok meghatározása érdekében. 2000-2001 között teljes körű tanya-felmérést készítettünk, ami azt jelenti, hogy 15 településen minden tanyát be-

jártak a kérdezőbiztosaink és Magyarországon először nem csupán statisztikai alapú mintavételt készítettünk, hanem

A felmérésből az is kiderült, hogy a tanyai népesség száma emelkedik, a tanyák fiatalodnak – tehát nem a kiüresedő tanyák problémájával kell szembenéznünk, hanem éppen azzal, hogy miként lehet segíteni azoknak, akik tanyán akarnak élni, akik tanyán képzelik el a jövőjüket. Ekkor merült fel, hogy a tanyavilamosítást és a kommunikációt meg kell oldani. A foglalkoztatás kérdéskörén közmunka-programokkal igyekeztünk segíteni. A felméréseink segítségével sikerült kimutatnunk, hogy igenis szükség van arra, hogy az önkormányzatok úgynevezett „tanyai normatíva”-ként külterületi finanszírozást kapjanak. Ez személyenként 5.000 forintot jelent.

■ **A homokháti tanyafejlesztési modellnek vannak-e követői? A szakmai elismerés nyomán érdeklődnek-e iránta menedzserek az ország más részeiből is?**

– Hozzánk eddig is rengetegen jártak tapasztalatcserére. **Nógrádi Zoltán** polgármester úr kapcsolati köre révén nagyon sok kistérsévi menedzser és egyéb szakember érkezik hozzánk folyamatosan.

Pásztai András

A Nemzeti Fejlesztési Terv keretében az önkormányzatoknak a jövőben lehetőségük lesz arra is, hogy a kerékpárút-hálózatukat fejlesszék. Ennek feltételeit az egyes régiók megfelelő szervezetei által kidolgozott **Regionális Akcióterv** tartalmazza.

A dél-alföldi régiókban a DARFT Kht. munkája révén készült el a Dél-alföldi Regionális Akcióterv, mely a 2007-2008-as évről vonatkozólag tartalmazza a Régiófejlesztési irányait.

– A tervezett intézkedések között elsőként

Bordány-üllés, Szeged-Ásotthalom

Új kerékpárutak pályázati forrásokból

a „Kerékpárút hálózat fejlesztése” konstrukció pályázati lehetősége nyílik meg, amellyel a Homokháti Kistérség több települése is élni kíván – mondta **Nógrádi Zoltán**, a térség országgyűlési képviselője. Ebben a pályázatban konkrétan turisztikai és hivatásforgalmi kerékpárutak megvalósítását tervezik. A 2008-ban

rendelkezésre álló mintegy 1,5 milliárdos keretből támogatásként elnyert összeg nem csak magának a kerékpárútnak a kiépítésére fordítható, hanem, például tárolók kialakítására, túraútvonalak kijelölésére illetve kitáblázására, kerékpársávok felfestésére is felhasználható.

A Homokháti Kistérség négy önkormányzata

két ilyen témájú pályázatban kíván részt venni. **Bordány és Üllés** Önkormányzata mintegy 7,2 km hosszú kerékpárút kiépítését tervezi **Bordány** közigazgatási területének határától az **üllési** Erdei Iskoláig. A fejlesztés következő lépése a **Szeged-Kiskundorozsma** kerékpárút folytatása lesz **Bordány** határáig. A aktív turizmus

jegyében pályázik a Homokháti Önkormányzatok Kistérségfejlesztési Társulása 3 település: **Domaszék, Mórahalom, Ásotthalom** bevonásával. A tervezett turisztikai célú kerékpárút a maty-éri kajak-kenu pályától indul és a végpontja **Ásotthalom**.

A fenti fejlesztések megvalósulása esetén, annak nyilvánvaló pozitív hatásai mellett – mint a helyi lakosok nagyobb mobilitása és ami talán még fontosabb, biztonságosabb közlekedése – várható az idegenforgalom fellendülése is, ami a Homokháti Kistérség adottságait tekintve igen fontos tényező.

Kuklis Nikolett

A kistérségi együttműködés éve alatt a Homokháti Kistérség települései közös pályázatok elkészítésével több települési programot valósítottak meg, mintha önállóan pályáztak volna.

Ruzsa község a kistérségi együttműködés kezdete óta részt vesz a közös munkában. A kezdeti kisebb programokat 2003-tól számos nagyobb volumenű közös fejlesztés követte. 2004-től, a többcélú kistérségi társulások megalakulásától már plusz normatív

A térségi együttműködés eredménye

Több százmilliós támogatás Ruzsának

támogatásra is számíthatnak a tagtelepülések. A kistérségi együttműködés nemcsak közös pályázatok benyújtását segíti elő, hanem a megyei és területfejlesztési forrásokhoz való hozzájutást is.

Ruzsa Önkormányzata 2003-tól a közös pályázatok révén több mint 66,5 millió Ft, a megyei és re-

gionális területfejlesztési forrásokból pedig 197,7 millió Ft támogatást kapott. Ez összesen több mint 264 millió Ft fejlesztési forrást jelent Ruzsa önkormányzatának, ami a lakosságszámot tekintve egy főre számolva mintegy 93,8 ezer Ft támogatási összeget jelent 2006-ig. A települések összefogásának eredmé-

nye a fesztiválokhoz nélkülözhetetlen kistérségi rendezvénysátor beszerzése, továbbá a kistérségi szinten 50 fő tartós munkanélkülit foglalkoztató tanyafelelősi rendszer kiépítése, a kistérségi egészségterv lebonyolítása, és kistérségi kiadványok készítése, e-Önkormányzati rendszer kiépítése valamint a szociális

szolgáltatások biztosítása. Utóbbi keretében a támogató szolgálat, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a közösségi ellátás illetve családsegítő és gyermekjóléti szolgálat biztosítását jelenti.

– A 2007–2012 közötti uniós költségvetési időszak új lehetőségeket nyújt, amelyek kihasználásával minden tagtelepülés számára több, nagyobb mérvű, jelentős gazdasági és társadalmi hatással bíró fejlesztéseket lehet majd megvalósítani – nyilatkozta lapunknak **Nógrádi Zoltán** országgyűlési képviselő.

Kuklis Nikolett

folytatás az első oldalról

A PH Centrum átadásával egy időben tartotta éves közgyűlését a Mórakert Szövetkezet. A 2006-os eredményekről és a 2007-es tervekről Rácz József ügyvezető igazgató beszélt. Az ügyvezető kiemelte, hogy míg 2005-ben az értékesítési árbevétel 5,8 milliárd forint volt, addig 2006-ra ez az érték 8,2 milliárdra emelkedett. Ez az 50 ezer tonna áruval szemben 2006-ban 57 ezer tonnát jelentett. A termékeforgalom közel 90%-át a zöldségek adták, ezek közül is kiemelt helyen szerepelt a burgonya. A 2007-es tervek a 9,2 milliárd forintos árbevételt célozzák meg. A Szövetkezet fejlődését jelzi, hogy tagtagának létszáma az 1995-ös alapításkori 52 főhöz képest 736-ra emelkedett. A tavalyi évben a Szövetkezetnél megvalósult a faktoring szolgáltatás, amelynek segítségével a termelők 48 órán belül pénzhez jutnak, a HEFOP keretében 45 fő továbbképzésére került sor, illetve egy 12 állomásos agrometeorológiai rendszer kiépítését sikerült elindítani. A Szövetkezet szintén a tavalyi évben alapította meg a külkereskedelem összehangolását célzó DALZA Hungaria Kft.-t, továbbá megnyitották a Szövetkezet első, **mórahalmi** minitaboltját.

Az ügyvezető kiemelte: a 2007-es tervek között

Új zöldségfeldolgozót avattak a Homokháton

elsődleges fontosságú a PH Centrum feldolgozó géptechnológiájának beszerzése egy 300 millió forint értékű projekt keretében. Amennyiben ez a projekt megvalósul

forintot. Az üzemi szinten képződő bevétel elérheti a 137 millió forintot. A feldolgozás beindításával a munkanélküliség is csökken a térségben: 12 fő állandó munkához

indítása, amellyel a termelőket a következő 7 évben megszerezhető pályázati források lehívására készítik föl. A mintabolt-hálózat bővítése keretében június végén a

A termelőket szolgálja az új létesítmény

beindulhat a homokháti térségben megtermelt zöldség- és gyümölcs-termékek gyorsfagyasztással és fél-aszeptikával történő feldolgozása. Az ezer tonnás hűtőkamrák segítségével közel 10 ezer tonna áru feldolgozása és értékesítése valósulhat meg. A beruházásnak köszönhetően a működés harmadik évében az értékesített termékek mennyisége megközelítheti a 10 ezer tonnát, a képződő árbevétel pedig meghaladhatja a 2 milliárd

juthat, valamint lehetőség nyílik 20 fő időszakos foglalkoztatására. A fejlődés nem csak a feldolgozást, hanem a Szövetkezet egyéb tevékenységét is érinti. A 2007-re tervezett feladatok közül az egyik legfontosabb célkitűzés az EUREPGAP minőségbiztosítási rendszerbe eddig bevont termelők számának a jelenlegi 192 főről 300 főre történő emelése. Emellett fontos szerephez jut a Termelői Versenyképesség-növelő Program be-

szegedi Szent István téren nyit üzletet a Mórakert. A raktárakban igyekeznek termék-specifikus feladatkiosztással hatékonyabbá tenni a munkát, valamint fejleszteni a tagok és a Szövetkezet közötti kommunikációt, mindemellett kiemelt figyelmet fordítanak az export értékesítés növelésére, különös tekintettel a román és szerb piacokra.

Rácz József ügyvezető igazgató beszámolója után **Nógrádi Zoltán**, **Mórahalom** polgár-

mestere elmondta, hogy a Szövetkezet ismét egy nagy lépést tett előre, erős európai szervezetté, komoly érdekérvényesítő erővé vált. Rámutatott, hogy a Mórakert működése jó példája annak, hogy ma már nem konzervgyárként kell elképzelni az élelmiszeripart, hanem olyan továbbfeldolgozóként, amely a mai konyhai kultúrához igazodva állít elő termékeket. A Mórakerttel tehát létrejött egy olyan típusú korszerű dél-alföldi élelmiszertermelő bázis, amely termelői tulajdonban van.

Gráf József agrárminiszter beszédében az Unióval kapcsolatban kijelentette: olyan közönségbe léptünk be, amelynek szabályait nem mi alkottuk, tehát egyrészt alkalmazkodnunk kell hozzájuk, másrészt formálni kell azokat. Azt is kifejtette, hogy a mezőgazdaság eddigi húzóágazataiban, a gabonatermesztésben és az állattenyésztésben már nincsenek tartalékok, viszont a legdinamikusabban fejlődő zöldség-gyümölcs ágazatban igen.

Végül a PH Centrumot felépítő Mont-Org Kft. ügyvezető igazgatója, Tamus Antal jelképesen átadta az épület kulcsát Rácz Józsefnek. A szalagot Gráf József, Nógrádi Zoltán, **Tamus Antal** és Rácz József együtt vágta át.

Pónyai Réka

Kertvárosi történetek

A felajánlott segítség sem kell

folytatás az első oldalról

Magyarországon is egyre több ilyen sziget jön létre, csak egy kicsit más képp. Itt van például Gyálarét, amely régen önálló település volt, amely Szerbia és Montenegró területén, a Tisza bal partján, *Szegedtől* délre található falu volt. A Gyála nevű falu réjtje, a mai Gyálarét, a Tisza szabályozásakor jött létre.

A folyó kanyarulatának kiegyenesítésével ugyanis kettészakították Gyálat, elvágvá így egymástól a falut és an-

tal házaspár lakik, sok-sok csemetével. A nagyváros zaja elől menekültek ide, ráadásul itt elfogadhatóak a telekárak.

Járda híján mindenki az úton közlekedik, ami viszont az utóbbi években megnövekedett átmenő forgalom miatt nem biztonságos. A gépkocsivezetők egy része ugyanis fittyet hány a sebességkorlátozásra. A helyiek évek óta ostromolják *Szeged* önkormányzatát, hogy kijavítsák őket, csak készítsen a város egy járdakiosztási tervet. Mindhiába. Süket fülekre talált az a kérésük

Veszélyes környezetben a gyálaréti játszótér

nak réjtjét. Ez utóbbit 1950-ben keresztelték *Gyálarétnek*, amely 1973 óta tartozik *Szegedhez*. Gyálarét tehát ma már nem önálló település, inkább egy városrész, az ott lakók nagy bánatára. Miért mondom ezt? Azért, mert hazánkban csak a főváros és a nagyvárosok számítanak, egy kistelepülés, egy falu, pláne egy városrész az amolyan félkegyelmű. Vannak is jogaik, meg nem is.

A *gyálaréti*ek egyfelől boldogok. Van Óvodájuk, Művelődési Házuk, Postájuk, boltjuk. Náluk még lehet igazi, egészséges tej, tojást és húst kapni. Az infrastruktúra is teljesen kiépített. Ezek után joggal teszi fel az ember a kérdést: akkor mi a gond, miért nem boldogok teljesen? A választ akkor értettem meg, amikor kimentem hozzájuk.

Szép, de nem biztonságos

Valóban szép környék, rendezett utcákkal, házakkal. Valami viszont azonnal szembetűnik, ahogy elhagyjuk a bevezető utat: nem biztonságos a járda. Befelé lejt, mély v betűt formáz, vagyis ha valaki azon végig akar menni, akkor garantált a bokaficam, babáccsival meg nem is érdemes próbálkozni. Márpedig *Gyálaréten* rengeteg fia-

is, hogy az úton helyezzenek el fekvőrendőröket, vagy rakjanak le rázóköveket. Megoldást jelenthetne ha csak egyszerűen úgy, mint a vasúti átjárók előtt, felfestenének sárga színű lassító sávokat. A játszótéren nincs közvilágítás, és a felét a csatornázás miatt elfoglalja az átemelő, ami nincs körülkerítve. Nagy piros betűkkel azonban fel van festve rá, hogy „vigyázat, életveszély”. Hiába vannak rajta szép és gyermekbarát játékok, nem biztonságos.

Hallva és látva ezeket a problémákat érthetetlen számomra az elutasítás, főként a XXI. században. Nem bevásárlóközpontot, uszodát vagy internetkávét sürgetnek a helyiek, hanem biztonságot a gyermekeik számára, azoknak, akik minden ember életében a legnagyobb kincset jelentik. Láthatuk számtalanszor, hova fajul a gondatlanság, a nemtörődomség. Úgy gondolom, nem kellene megvárni, míg tragédia történik.

A *gyálaréti*ek nem panaszkodnak, nem tüntetnek, csak szépen, csendben, kulturált ember módjára kérnek. Vajon miért olyan nehéz kéréseiket teljesíteni, az ígérgetések helyett inkább cselekedni, amíg nem késő?

Balázs Alexandra Noémi

Új zákányszéki beruházások

Zákányszék Szegedtől 22 km-re, nyugatra elhelyezkedő, hatalmas tanyavilággal rendelkező település. A lakosság több mint fele tanyán él, illetve kétlaki életet folytat. A településen egy olyan étterem, illetve konyha kialakítását tervezik, amely az átutazóknak igényes étkezési lehetőséget nyújthatna. A konyha megoldaná a tanyán élő idős emberek ellátását is a tanyagondnoki rendszer segítségével.

A *zákányszéki* tanyavilágban három körzet van, három tanyagondnokkal, akik gondozzák a tanyán élő idős embereket. Segítenek nekik mindenféle ügyes-bajos dolgaik elintézésében, s ezentúl az idős embereknek az új konyháról szállítják majd ki az ebédet. A beruházás ugyanakkor a település-fejlesztés fontos részét képezi, hiszen az intézményt a központban alakítják majd ki.

– Már a tervezési fázisban van egy konyha és étterem építése, amely elsősorban a szociális ellátást hivatott szolgálni, de étteremként a településre érkező, illetve az átutazó vendégek étkeztetését, az óvodai-iskolai étkeztetést, a településen a közétkeztetést és az idősek bentlakásos intézményének az ellátását is meg tudná oldani – mondta **Matuszka Antal**, *Zákányszék* polgármestere.

A tervek szerint az új étterem 200 férőhelyes, a konyha pedig 300–500 adag napi kapacitással rendelkező vendéglátó-ipari és kiszolgáló egység lesz. Amennyiben sikerül előteremteni a szükséges összegeket, az intézményt már a jövő évben átadhatnák. Megtudtuk még, hogy a településen egy sportöltözőt létesítettek, amelynek műszaki átadása már megtörtént, az ünnepélyes avatásra pedig augusztus 19-én, a *zákányszéki* Falunapon kerül majd sor. Az öltöző felépítése az első lépése egy tervezett sportcentrum kialakításának, melynek keretében egy futballpálya és néhány kisebb pálya, talán tenis- és golfpálya is kiépül. Mivel ez a terület építésre amúgy sem alkalmas és a belvív itt komoly problémát jelent, a sportcentrum kialakításával két legyet üthetnének egy csapásra: sikerülne hasznosítani a területet és meg lehetne építeni egy belvízgyűjtő tavat is, amely akár csónakázó, vagy horgásztóként is szolgálhatna a kikapcsolódásra vágyókat.

– A szennyvízcsatornánk ügye már évek óta a település egyik legkényesebb kérdése. Az elmúlt években azért kellett halogatnunk egy-egy beruházást, mert a szennyvízelvezető csatorna megléte előfeltétele lett volna az építkezésnek. Sajnos mindennapos anyagi problémákkal kell megküzdniük a kis önkormányzatoknak. A kialakult helyzetért, a közintézmények elsorvasztásáért kizárólag a jelenlegi kormány okolható, hiszen folyamatosan megszorításokat alkalmaz nem csak a költségvetésen, hanem a pályázatokon és az elnyerhető összegeken is. Minden közintézményünk, az iskola, a könyvtár, a művelődési ház, sőt még maga a polgármesteri hivatal is pályázati forrásból igyekszik fenntartani magát. Ha ez a tendencia, ha erre kényszerítenek, akkor mi is pályázatok útján próbáljuk megoldani a település legfontosabb kérdéseit. Akár így, akár úgy, mi mindent megteszünk a szociális konyha, az étterem, a sportcentrum és a szennyvízcsatorna megvalósításáért – tette hozzá Matuszka Antal polgármester.

pásztai

Kulturális pezsgés a zsidó hitközségben

Idén is kulturális pezsgést kínál a Szegedi Zsidó Hitközség. Dr. Lednitzky András elnök azt mondja: céljuk, hogy Szegedre hozzák a hazai és a nemzetközi művészvilág tagjait, emellett pedig bemutatkozási lehetőséget teremtsenek tehetséges helyi fiataloknak.

Programjainkon általában nincsen telt ház – jelenti ki **Lednitzky András**. – Sokan szerveznek rendezvényeket *Szegeden*, és sajnos, ezek a programok nincsenek városi, illetve megyei szinten összehangolva, sokszor párhuzamosan futnak. Igaz, hogy van egyetemi élet, de a fiatalok igen kis része érdeklődik csupán a komolyabb művészetek iránt.

Idén már harmadik alkalommal rendezik meg a Szegedi Őszi Zsidó Kulturális Fesztivált, szeptember 2. és október 30. között. Ez idén a Sabbathsongs Klezmer Band koncertjével kezdődik, amellyel egyidejűleg kiállítás nyílik a zsinagóga előterében **Dusha Béla** fotóművész anyagából. A várakozások szerint itt bemutatják a művész harmadik nagyszabású kötetét, amely a *sze-*

gedi zsinagógáról szól. Az idei programban – többek között – szerepel a Szegedi Szimfonikus Zenekar, **Fellegi Ádám** és fia, **Fellegi Balázs** közös koncertje *Kalandozások* az amerikai dzsessz világában címmel, október 14-én pedig, már hagyományosan, fellép Varnus Xavér orgonaművész.

A képzőművészeti kínálat is igen gazdag. Látható lesz például **Révész Tamás** fotóművész tárlata, a „New York egy magyar fotóművész szemével”. A Bécsi Zsidó Múzeum pedig elhozza **Paul Goldmann** fotográfus 1943–1961 közötti képeit a Tel Avivban található Eretz Israel Múzeum anyagából. És természetesen lesz izraeli vacsoraest is klezmer együtessel és énekművésszel, táncosok fellépésével, zsidó ételekkel és koser italokkal.

– Rendezvényeinket nullszaldósra igyekszünk kihozni: szponzorokat keresünk, és úgy tűnik, van is érdeklődés, akadnak támogatók, akik felkarolják kezdeményezésünket, hogy bemutassuk a hajdani zsidó kultúrát, a mai zsidó zenét – ad szót a jelenről a hitközségi elnök. – Mi ezt *Szegednek és Szegedért* tesztszük, és igyekszünk beilleszkedni a helyi kulturális programok sorába. Ám tervezzük, hogy ha-

marosan „kirándulást” teszünk a közeli városokba, *Mórahalomra, Hódmezővásárhelyre, Szentestre és Makóra*. Remélem, a negyedik fesztivált már a bevonásukkal tartjuk meg. Az elsődleges feladatunk a vallás, ehhez kapcsolódik a zsidó kultúra ápolása és az értéktörzés. Ha valami haszon származik rendezvényeinkből, akkor azt a *szege-di* zsinagóga felújítására fordítjuk.

P. Á.

Halászlé a Ruzsai Falunapon

Az 1990-es évek eleje óta szinte minden homokháti település szervez olyan nagyszabású rendezvényt, melynek keretében bemutatkozhat. Ilyenkor megmutathatja mitől más mint a többi település, kulturális programokat szervez, amikkel kikapcsolódást, szórakozást biztosít saját lakosainak és az oda látogatóknak. Immár nyolcadik alkalommal Ruzsán is megrendezik a Falunapot. Az idei sikeres rendezvényről a település polgármesterével, Sánta Gizellával beszélgettünk.

■ Ruzsán mit jelent a Falunap, milyen hagyományokra tekinthet vissza?

– A rendszerváltás előtti időkben *Ruzsán* nagy hagyománya volt a május 1-jei felvonulásnak, a majálisnak. Ilyenkor az erdei pihenőben bográcsolás, estig tartó kulturális programok szórakoztatták az embe-

reket. A 90-es évek elején ezek a típusú ünnepek megkoptak, elmaradtak. Az emberek hiányoltak valami hasonló programot. Talán egy kicsit hagyománynak volt tekinthető ez a kikapcsolódási forma, és így lett az alapötlete az 1999. május 1-jén először megrendezésre kerülő Falunapnak.

■ Hogyan vált a Ruzsai Falunap egyik fénypontjává a halászléfőzés?

– A falunapi programunk különlegességét az adja, hogy távol a vizektől, halászati múlt nélkül a rendezvényünk fő programja mégis a halászlé főzés. Frank Sándor mélyen elkötelezett támogatója az egészséges táplálkozási kultúra kialakításának és népszerűsítésének, ezért a kezdetek óta segíti a falunapi főzések értékelését. Időközben sokan megfogalmazták annak igényét, hogy lehetőleg hétvégén

legyen egy ilyen nagyszabású rendezvény, illetve készülhesse nek más ételek is. Ezen igények kielégítése ebben az évben valósult meg először.

■ A település ilyenkor egy nagy családdá lényegül. Hogyan élik ezt meg a résztvevők?

– Különleges hangulatot áraszt a falu központjában felállított „ideiglenes nagy konyha”, amelyben többféle étel készül egyszerre. Az évek óta itt főző csapatok baráti viszonyt alakítottak ki egymással, csak a reggeli „lélekmelegítő” elfogyasztása után kezdődhet a főzés, ezért a hangulat szinte családlás. Köztudott, hogy az emberi kapcsolatok sokkal közvetlenebbek, nyitottabbak, ha a konyha biztosít teret az együttlétnek. A bográcsokra mindig van aki felügyel, de a csapatok tagjai sorra kóstolják egy-

más ételeit, beszélgetnek, véleményét cserélnék.

■ A protokolláris formások sem hiányozhatnak egy ilyen alkalomról. Milyen fontosságot tulajdonít ezeknek?

– Természetesen ezen a napon – ugyanúgy, mint máshol – ünnepi megnyitóra, kitüntető címek átadására, kulturális programokra kerül sor a főzőhelyek melletti sátorban, de szerintem nem a formások számítanak, hanem az, hogy mindenki jól érezze magát. Ezt, úgy tűnik sikerült is elérnünk, hiszen késő délután még sokan kezdenek újabb ételek készítésébe. A hajnalig tartó programok alatt előkerülnek a grillék, nyársak, tárcsák és újabb finomságok készülnek. A saját készítésű ételek elfogyasztása, kínálása baráti társaságban különböző programok kísérete mellett igazi feltöltődést, kikapcsolódást jelenthet mindenki számára. Szerintem mindenkinek szüksége van ilyen napokra a rohanó életünk mindennapjainak sorában.

Pásztai András

A huszonegyedik század elején egyre inkább az alternatív energiaforrások felé fordul a figyelem. A térségben már évekkel ezelőtt felismerték, hogy a tanyavilágban különösen fontos szerepet kaphat a gazdaságos, megújuló energia.

A tanyavilágban, ahova az elektromos áramot az óriási távolságok miatt elképesztő összegekért – egyes tanyákra félmillió, vagy annál is több forintért – lehet kivezetni, bizony érdemes megfontolni az alternatív energiaforrások hasonló összegű, viszont egyszeri és belátható időn belül megtérülő költségeit. A megújuló energiaforrások közül az egyik legismertebb a napelemes töltő- és áramszolgáltató-rendszer. Információink szerint egy átlagos magánház teljes energiaellátására vonatkoztatott napelemes beruházás 8–10 éven belül teljes egészében megtérül.

Csányi László, Mórahalom alpolgármeste-

Csányi László bemutatja az egyik mórahalmi napelemes minimál-rendszer

re évek óta foglalkozik a témával, szívügyének tekint a tanyai villamosítást és ennek viszonylag olcsó megvalósítási lehetőségét az új technológiák, a megújuló energiaformák felhasználását a tanyai emberek életminőségének javítása érdekében.

– A homokháti tanyavilágban 3 éve, kísérleti

Megújuló energiaforrások

Napelemes tanyatető

jelleggel két tanyára helyeztünk el két-két napelemmel működő, úgynevezett minimál-rendszert. Ez a rendszer a világítást tudja biztosítani, a jelzőrendszeres készülék akkumulátorát táplálja, de rádiót és kistévé is lehet róla üzemeltetni – mondta Csányi László, alpolgármester.

Gábor Józsefné az egyik *mórahalmi* kísérleti minimál-rendszer elégedett felhasználója, készségesen nyilatkozott lapunknak a villanyáramot adó készülékről:

– A ház három helyiségében biztosítja a napelem a világítást és erre kötötték a riasztórendszert is, amivel bármi-
kor segítséget tudok hívni. Sokan azt mondják, hogy drága, de szerintem számoljanak csak utána, mert sokkal olcsóbb, mintha kivezetnék a tanyákra az áramot és csak egyszer kell kifizetni. Én mindenkinek csak ajánlani tudom.

rülöben lévő hagyományos energia-tartalékai képesek lesznek eleget tenni. A napos órák száma a homokháti térségben a statisztikai kimutatók alapján messze fölötte van az országos átlagnak, ezért kézenfekvő a napelemek használata, de *Mórahalom* környékén szóba jöhet egy másik megújuló, alternatív energiaforrás is – szintén a helyrajzi adottságokból kifolyólag: a geotermikus energia. A terület alatt hatalmas termásvíz készlet található, ami nem csak a szórakozni vágyókat és a balneológiai terapeuta igénybe vevő fürdő látogatókat szolgálhatná, hanem több épület fűtését is megoldhatná. De a legtöbb alternatív energia-felhasználó technológiát nem támogatja a Magyar Állam.

– Arra számítottunk, hogy a 2007–2012 közötti teljes költségvetési időszakban az Európai Unió forrásokat a Magyar

A szélenergiában rejlő lehetőségeket is kutatják

használás finanszírozása annak ellenére, hogy ebben a régióban a legnagyobb a napos órák száma, viszont belevették a biomasszát, mint támogatandó alternatívenergia-fajtát. Csakhogy ehhez hatalmas mennyiségű zöldnövényzetre van szükség, amit a mi vidékünkön, a homokon egy szárazabb időszakban lehetetlen kitermelni. Az önkormányzat által fenn tartott intézmények fűtési költségei évről évre nőnek, a normatív támogatás pedig egyre csökken, tehát a költségvetési évben nagyon nagy teher az intézményeink energia-ellátása. Erre jelenthetne megoldást a geotermikus energia felhasználása, hiszen a termásvíz hőjével meg lehetne oldani az önkormányzat tulajdonában lévő épületek fűtését. Térségi vagy települési szinten már most van rá lehetőség, hogy ilyen beruházásra pályázzunk. Az önerő viszont nagyon magas. A napelemek esetében például 80 %, ami rendkívül megalázó. Nem hiszem, hogy van olyan normálisan gondolkodó képviselő, amelyik ekkora adósságállományt terhelne a településére. Sajnos ezek

ből a támogatási adatokból és arányszámokból az a következtetés vonható le, hogy olyan energiaszektornak van a hatalom közelében, amelynek nem érdeke, hogy a megújuló, alternatív energiaforrások mielőbb bevezetésre kerüljenek. A 2007–2012-es uniós költségvetés legnagyobbat vesztesei a kistelepülések, mert a nagy beruházások elviszik a támogatások jelentős részét. Úgy érzem teljesen lemondtak a vidéki Magyarországról, talán azért, mert a jelenlegi hatalom szavazóerőben nem számíthat a vidék lakosságára – nyilatkozta Csányi László.

Az idén tavasszal jegyeztették be az Energiahatékony Önkormányzatok Szövetségét, amelynek egyik alapító tagja a *Mórahalmi* Önkormányzat. A kezdeményező célja, hogy párbeszédet alakítsanak ki a kormánnyal az energia-felhasználás sarkalatos kérdéseiben. Csányi László a Szövetség legutóbbi ülésén indítványozta, hogy készítsenek az ország minden térségéről egy energia-térképet és ennek alapján dolgozzák ki a fejlesztési terveket. Egy ilyen energia-audit elvégzése minden térségnek érdeke és igazodik az aktuális Európai Unió irányelvekhez is.

Mórahalmon a szélenergia felhasználásának lehetőségeit is vizsgálják. Egy család már felszereltetett egy szélerőművet, amely mechanikus energiává alakítja a szél erőt és a készülék beváltotta a hozzá fűzött reményeket: a legkisebb szélmozgást is képes hasznosítani. Aki úgy dönt, hogy önerőből, befektetésként próbálja kiaknázni a természet adta megújuló energiaforrásokat, annak jó hír, hogy például a napelemek piacán az utóbbi időben egyre élesebb verseny alakult ki a gyártók között, ami jótékony hatással van az árakra. Ma már akár 50 %-os különbség is lehet az árak között, úgyhogy érdemes megfontolni a váltás lehetőségét és alaposan végigbongészni az aktuális ajánlatokat.

Pásztai András

Negyvenöt éve áll a színpadon Gyimesi Kálmán, a Szegedi Nemzeti Színház kiváló operaénekes. A most 74 éves művész ifjú korában fizikai munkásként dolgozott, mert - politikai okok miatt - nem vették fel az egyetemre. Talán a sors akarta így, hiszen eredetileg orvosnak készült.

Iskoláit Kisvárdán végezte a csengeri gyermek, az övé volt az utolsó olyan évfolyam, amely még négy elemi és nyolc gimnáziumi esztendő töltött el. Nyolc évig tanult például latint, hit- és erkölcsant, de sportolt is: szertornázott, futballozott és hegedült. Bekeült Kisvárdán – ahol a napokban járt az 55 éves érettségi találkozóján – a diákzenekarba, majd a szimfonikusokhoz is.

Diákmiséken orgonált

A Rákosi-érában megszűnt a paptanítói állás: vagy pap, vagy tanító lett az ember, utóbbit biztos fizetésért. Sokan az állami stallumot választották, így fordult elő, hogy a diákmisékre nem jutott kántor. „Az egyik lelkesztanárom, **Borsos Imre**, aki csodálatos, remek, nagy tudású ember volt, egyszer odalépett hozzám és azt mondta: Te, Kuli – mert így hívtak akkoriban –, nincs a diákmisére senki, aki orgonálna. Nem próbálnád meg? Előtte csak zongoráztam, de sokat gyakoroltunk, jöttek az osztálytársaim fújtatni, így négy-öt-évig kántorizáltam abban az időben.”

Ezzel Gyimesi Kálmán kellő rossz pontot szerzett, mert a káderlapjára azt írták: továbbtanulásra nem javasolják, alkalmatlan, mert a klerikális reakció uszályába került, templomba járt. Emiatt – bár háromszor is megpróbálta - nem vették fel az orvosi egyetemre.

„A hitem erősebb, mint az emberi gyarlóság...”

45 éve színpadon

Számára a színpadi átélés is fontos része az előadásnak

Szenet lapátolt

Kisvárdáról Budapestre ment, az Egyesült Izónál színet lapátolt, de vékony legény volt, nem bírt annyit, mint kollégái, így kirúgták. Ezután az Újpesti Magyar Pamutiparnál helyezkedett el udvari munkásként. „Ott lovak húzták a hatalmas bálákat, ez 1952-53-ban volt. A lovak után – kimondom bátran – a lószart kellett seperni. Ott voltam majdnem egy évig udvari munkás, de egy idő múlva bevittek az üzembe, ott legalább jó meleg volt. Mellette persze játszottam hegedűsként a zenekarban, és énekelni tanultam.”

A katonaevek után a pamutiparhoz ment vissza dolgozni, ahol 1956-ban beválasztották a munkástanácsba. Fegyverrel védték a gyárat. Fél év múlva viszont forró lett a lába alatt a talaj, a pártbizottság kezdett élnen érdeklődni utána, így mennie kellett. Kilépett és felvételizett a Zeneakadémiára. Itt már nem zaklatták.

Beváltatlan ígéret

1962-ben végzett, és rögtön Szegedre helyezték, bár mehetett volna Kölnbe is. A vizsgaelőadását megnézte egy impresszárió, aki vitte volna magával. **Aczél György**, a kultúra akko-

Apa és fia Szeged belvárosában

ri mindenható ura azonban azt mondta neki: nem azért tanítottuk magát, hogy a németeknek és a sváboknak énekeljen. „Azt ígérte: két év múlva visszavisznek az Operába, mert ott van rám szükség. 1962. augusztus 1-jén írtam alá a szerződésemet Szegeden **Vaszy** igazgató úrnak – és úgy tűnik, azóta nem

telt le a beígért két év... Hetvennégy évesen én már semmit nem remélek. Csak Istenben, a válásban hiszek, és egykét ember józan ítélőképességében. Engem annyiszor átverték, megaláztak, de eddig mindig talpon tudtam maradni, mert a hitem erősebb, mint az emberi gyarlóság.”

Modern operák

Vaszy Viktor ragaszkodott Gyimesi Kálmánhoz, a modern operák címszerepeiben ugyanis csak rá számíthatott. Itt Szegeden ebben az időben országos hírű zenei műhely alakult ki. Még Budapesten is úgy mondták: ha jó Mozartot akartok látni, le kell menni Szegedre!

A művész 16 modern opera címszerepét játszotta el, és ezzel beírta nevét a magyar zenetörténetbe. „Ezek megalapozták a pályámat, ez nem tűnhet el nyomtalanul. Az, hogy egyesek most nem vesznek erről tudomást, az az ő bajuk. De ez engem nem izgat.”

neki. Ez a Muzsika szaklapban kiváló kritikát kapott. Azt írták róla: ahová Gyimesi megy, ott a Falstaffot mindenképpen be kell mutatni vele!

Kritika

Sok művész nem szereti a kritikát, Gyimesi Kálmán azonban másképpen értékeli: „A szakkritika mindig is érdekelt. Ha alátámasztják zeneileg, szakmailag, abból ugyanis lehet tanulni. A Muzsika kritikájára lehet adni, szakemberek írják, akik ismerik a darabokat, jól értesültek, és jóindulatúan bírálják – akár pozitív, akár negatív irányban.”

Kedvencek: az olaszok

Az operairodalom kedvelői két nagy táborra oszthatók: a német és az olasz operák szerelmeseire. Gyimesi Kálmánhoz, mint mediterrán típusú emberhez, az olasz opera áll a legközelebb. A Verdi, Donizetti, Bellini és Puccini által írt darabokban „kiélheded magad, mert a való élet van színpadon. Verdit nagyon ostromozták, hogy egy püpos embert írt meg a Rigolettóban. Azt mondták, nem szabad kigúnyolni egy ilyen embert. És kiderült: ő csinálta jól, mert mindenki sajnálja és szereti Rigolettót. Az egy csodálatosan megírt mű.”

Persze, azért megvédi a németeket is. Wágnernak van olyan műve, amelynek a dallamossága az olasz operákéval vetekszik. Ám az itáliai opera az igazi a számára. „Bajazzók, Carmen, Bohémélet. Soroljam még? Amennyiben 4000-ben játszanak operát, és ötöt ki kell választani az addig megírt darabok közül, az egyik biztosan a Bohémélet lesz. És majd akkor is sírnak az emberek, mert Mimi halála mindig megrázza őket. Mi magunk is sírtunk a színpadon, amikor Mimi meghalt. Drága **Berdál Valika** – nyugodjon békében – mindig olyan szépen halt meg. Amikor majd találkozunk, oda-fönt is együtt énekeljük a Bohéméletet.”

Péter Árpád

Lamperth Mónika szerint ez sem kellene

Megyei segítség a településeknek

A Csongrád Megyei Közgyűlés új, a településeket és a civil szférát segítő politikája most már kézzelfogható. A napokban jelentette be Magyar Anna elnök és Sándor Attila alelnök a Települési Pályázat-előkészítő Alap indulását, de ezen kívül is számos olyan feladatot vállal fel a „megye”, amely nem lenne kötelező.

A Települési Pályázat-előkészítő Alap (TPEA) 70 millió forintjából az első körben 50 milliót igényelhetnek a Csongrád megyei községek és városok – a két megyei jogú, Szeged és Hódmezővásárhely kivételével. Erre a segítségre szükség is van a „kicsiknek”, hiszen sokszor azért nem tudnak pályázaton pénz-

hez jutni, mert az előírt önerőt, vagy éppen a tervek költségét nem tudják biztosítani. Mostantól ez utóbbihoz nyújt segítséget a megyei önkormányzat.

Ez az összeg sokszorosan megtérül, hiszen például egy uniós pályázaton nyert summával tovább szépülhetnek-épülhetnek a települések.

Egy-egy projekt maximum 2,5 millió forint támogatást kaphat, ám ha több település összefog, akár 5 millió is elnyerhető a Csongrád Megyei Önkormányzattól – nyilatkozta lapunknak Nográdi Zoltán.

Az érdeklődés máris óriási: a bejelentés új lendületet adott a helyi fantáziának. Több településen esővízcsatornát, játszótérrel, művelődésház- és óvodafelújítást álmodnak. A helyi közösségek teli vannak ötletekkel, amelyekhez szövetségként és támogatóként a megyei önkormányzat igyekszik pénzt biztosítani, hogy

az első lépést megtehesék a települések.

Ezen kívül is több, úgynevezett önként vállalt feladatot tervezett be költségvetésébe a Csongrád Megyei Közgyűlés. Ezekkel elsősorban a települések motorjának számító civil szervezeteket, és magukat a községeket, városokat igyekszik támogatni. A helyi polgárőrségek például idén, szintén pályázat útján, 2 millió forintot nyerhetnek el, a rendőrség 3 millió forintot kap – a közbiztonság javítására, tanyá- és ifjúsági programokra. A határon túli magyarok közösségi rendezvényeire 2 millió

forint jut, a civil alapból pedig nyolc millió forint kerülhet helyi rendezvényekre megyei támogatásként. Amikor látva a költségvetési megszorításokat, a megyei közgyűlés nevében Magyar Anna elnök felterjesztést írt Gyurcsány Ferenc-hez, azt remélve, hogy a kormány segítséget nyújt a pénzügyileg kiszígerelt önkormányzatoknak. A megkésétt - válasz Lamperth Mónika miniszter-től érkezett. Ebben azt írta: az önkormányzatok tanuljanak meg spórolni, például felejték el önként vállalt feladataikat. Amennyiben a Csongrád Megyei Közgyűlés Lamperth Mónika útmutatása alapján dolgozna, most nem jutna egy fillér segítség sem a településeknek, a helyi civileknek, közösségeknek.

P. Á.

Az Óvodák Kistérségi Egyesülete szervezésében az idén Öttömösön rendezték meg az immár hagyományos Sportnapot.

A Nemzetközi Gyermeknap tiszteletére a Sportnapot a mórahalmai óvoda indította el hét évvel ezelőtt, s azóta minden évben máshol tartják. A választás az idén Öttömösre esett.

A kistérségi egyesület tíz település: Ruzsa, Öttömös, Pusztamérges, Forráskút, Ásotthalom, Zsombó, Zákányszék, Üllés, Bordány és Mórhalom óvodáit tömöríti. Az egyesület sokrétű tevékenységet folytat, egyebek mellett pedagógus-továbbképzéseket, házi bemutatókat szervez a technikai dolgozók és a vezetők részére és egyfajta szakmai tapasztalatcsere-t biztosít a hozzá tartozó intézmények dolgozóinak számára. A május 10-én, Öttömösön megtartott Sportnapon a 10 óvoda nagycsoportosai, megközelítőleg 350 gyerek vett részt.

– Ilyenkor az egész szervező település meg-

mozdul. A hivatal dolgozói, a polgárőrség, a tűzoltók, a szülők valamennyien a rendezvény sikeréért dolgoznak. Az idei rendezvényen a versenyben részt vevő gyermekeket csoportokra osztották, a játékokat pedig kilenc állomásra, helyszínre helyezték el. Például az egyik helyszínen nyakláncot készítettünk, az óvoda udvarán pedig

ügyességi játékokat tartottak különböző nehézségű feladatokkal, amiket az udvaron található játszótéri tornaeszközökön kellett végrehajtani. Ezen a napon a sport és a játék kerül előtérbe, de mindig rendeznek rajzpályázatot is. Az idén is rengeteg gyerek vett részt a rajzversenyben. A pályamunkákat zsűri bírálja el és a három legjobb rajz készítője

szép könyvjutalmat kapott, de a szokásoknak megfelelően mindenki ajándékban részesült, aki részt vett a rajzversenyben – mondta Pintér Anikó, a mórahalmai óvoda óvónője.

Az idei Sportnap valamennyi résztvevője egyetértett abban, hogy a helyi szervezők mindent megtettek azért, hogy jó vendéglátó-híruk keljen. A re-

mek szórakozást nyújtó sport-programok után a gyermekeknek és a felnőtteknek külön-külön főztek ebédet.

Egy ilyen rendezvény nem kis költséggel jár. A diákok és felnőttek étkeztetését mindig a szervező vállalja, de az Egyesület is jelentős anyagi támogatással járul hozzá a lebonyolításhoz. A jövő évi rendezvénnyel kapcsolatban még nem lehet tudni, hogy hol lesz a helyszíne, de már most megelőlegezhető, hogy a szervezők mindent megtesznek a jó hangulatért, bárhol is rendezzék a jövő évi ovis sportnapot a kistérségben.

P.A.

A sport és a játék a nevelés fontos része

A gyerekek ügyességi játékban vettek részt az udvaron

Szeged-Szentmihály Betyáros fogathajtás

folytatás az első oldalról

Ez utóbbi ötlete egyébként Tóthné Kószó Magdolna nevéhez fűződik. Ő kereste fel ugyanis négy évvel ezelőtt a Mórmező Zsigmond Művelődési Ház igazgatóját, hogy jó lenne összefogni a szentmihályi fogathajtókat, és egyben népszerűsíteni ezt a nagy hagyományokkal rendelkező sportot. Ezen persze már meg sem szabad lepődni, hiszen az itt élőkben még él az igazi magyar lószeretet, sőt sok család mind a mai napig eme háziállat segítségével műveli meg földjeit.

Kézműves foglalkozások és vásár

Idén május 12-én volt a megmérettetés, amely reggel 8 órakor a fogatok zenés felvonulásával kezdődött.

Ezután indult a verseny két számban, akadály-, valamint vadászajtásban. A tét a díjak mellett értékes pontok szerzése volt a Csongrád megyei amatőr fogathajtó bajnok-

ságra. Ám, aki kilátogatott a rangos eseményre, az nem csak a hajtókért izgulhatott, hanem nyerhetett a Mórmező Erzsébet Gyógyfürdő jóvoltából egy háromnapos wellness hétvégét,

A sétakocsikázás sem maradhatott el a fogathajtó napon

valamint részt vehetett a színesebbnél-színesebb programokon is.

Az apróságokat kézműves foglalkozások, arcfestés, lovaglás, és játékos vetélkedők: kötélhúzás, plüssállat futtatás, lufi fújás, tojásdobálás, szárazföldi sielés várták, de ha mindez még mindig nem nyújtott elég élményt, akkor az állatsimogatóban dédelgethették a helyiek kedvenc háziállatait: a néma kacsa-

kat, a selyem kakasokat és tyúkokat, a kecskegidákat, valamint egy négy napos kiscsikót.

Persze a felnőttek sem unatkoztak. Napközben a lovas bemutatók mellett a Napsugaras Egyesület kézműves vására, a Szegedi Hagyományörző Lovászklub kiállítása, valamint sétakocsikázás nyújtott felhőtlen kapcsolódást, este pedig,

aki még bírta szusszal, az rophatott egy jót a fogathajtó bálon, majd a tűzijátékot követően a férfiak legnagyobb örömeire 16 hastáncos lány lejtett tűztáncot a meggyújtott máglyarakás fénykőrében. A szervezők szerint az idei volt a legsikeresebb Délkert Uniális Amatőr Fogathajtó Verseny, amelyen mintegy kétezeren vettek részt.

Balázs Alexandra

Aktuális pályázatok

1 2007. május 7-én megjelent a Dél-Alföldi Operatív Program (DAOP) elsőként meghirdetett pályázati kiírása, mely a **turisztikai célú kerékpárút hálózat bővítését**, valamint a **közlekedés biztonságát elősegítő kerékpárutak építését** támogatja 3,1 milliárd Ft* értékben. A meghirdetett pályázatról bővebben a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (www.nfu.hu) honlapján olvashat.

2 A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM) pályázati felhívást jelentetett meg a **biztonságos kerékpározás népszerűsítésére**, 2007. június 23-ig minden természetes és jogi személy részére. A meghirdetett pályázatról bővebben a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (www.gkm.hu) honlapján olvashat.

3 Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány pályázatot hirdetett „**A megváltozott munkaképességű munkavállalók munkahelyének megőrzése**” című támogatási program megvalósítására. A pályázati program célja a 177/2005. (IX.2.) Korm. Rendelet 2.§ e) pontja alapján megváltozott munkaképességű munkavállalónak minősülő munkavállalók munkabér és járulékkerheinek támogatása. Legfeljebb 6 hónapos foglalkoztatáshoz igényelhető támogatás.

A pályázatokat legkésőbb 2007. szeptember 30-áig lehet beadni. Bővebb információ: www.ofa.hu

4 Az alábbi vállalkozásfejlesztési pályázatok beadási határideje hamarosan lejár

Pályázat megnevezése	Beadási határidő
Komplex vállalati technológiafejlesztés kis- és középvállalkozások számára. Kódszám: GOP-2007-2.1.1/B	2007. június 11.
Komplex vállalati technológiafejlesztés. Kódszám: GOP-2007-2.1.1/C	2007. június 11.
Munkalehetőség-teremtő komplex beruházások támogatása a hátrányos helyzetű kistérségekben kis- és középvállalkozások számára. Kódszám: GOP-2007-2.1.2/B	2007. június 11.
Munkalehetőség-teremtő komplex beruházások támogatása a hátrányos helyzetű kistérségekben. Kódszám: GOP-2007-2.1.2/C	2007. június 11.

5 Megjelent a pályázati felhívás PROJEKT-KONCEPCIÓK benyújtására az Európai Gazdasági Térség (EGT) Finanszírozási Mechanizmus és a Norvég Finanszírozási Mechanizmus keretében a Magyar Köztársaságban. A pályázatok beadására 2007. május 10. és 2007. augusztus 10. között van lehetőség.

Támogatás azokra a projektekre igényelhető, amelyek az alábbi kiemelt területekhez köthetnek: környezetvédelem; fenntartható fejlődés; az európai örökség megőrzése; humán erőforrás-fejlesztés, oktatás; egészségügy; gyermek és ifjúság; regionális fejlesztés és határon átnyúló együttműködés; bel- és igazságügyi együttműködés; tudományos kutatás.

A Pályázati felhíváshoz kapcsolódó teljes dokumentáció letölthető a <http://www.eeagrants.hu>; <http://www.nfu.gov.hu>; és a <http://www.eeagrants.org> honlapokról.

Az információk forrása:
EX-ANTE 2002 Bt. (office@ex-ante.hu);
telefon/fax: 06-62/6425-89

Értékünk az ember Magyarország célba ér

Humán erőforrás- fejlesztési Operatív Program

FELHÍVÁS: Tájékoztatunk minden kedves érdeklődőt, hogy a „Puszi” Ásotthalmi Nagycsaládok Egyesülete a Homokháti Kistérség Területfejlesztési Egyesülete partnerségével egy sikeres pályázat (HEFOP-1.3.1-06/1) kapcsán

lehetőséget biztosítunk 100–120 fő, vállalkozó, vagy azzá válni akaró, illetve munkanélküli nő ingyenes képzésére.

A képzés tematikája és tervezett időbeosztása egyékszik figyelembe venni a jelentkezők időbeosztását és szakmai elvárás rendszerét. Az oktatók igyekeznek kitérni a munkaügyi, jogi, gazdasági, pályázati, stb... témakörökre. A képzés várhatóan 8 alkalommal, alkalmanként 2 nap elfoglaltsággal jár. A képzésre jelentkezhet minden **helyi, Homokháti kistérségi vállalkozó, vállalkozni kívánó vagy munkanélküli hölgy.** A program keretében általános és személyre szabott vállalkozásfejlesztési tanácsadást valósítunk meg.

Felvilágosítás
Homokháti Önkormányzatok Kistérségi Területfejlesztési Egyesülete:
ÓRDÓGH SZILVIA
Tel.: 62/280-124,
szilvia@morahalom.hu

Nemzeti Fejlesztési Terv
Humán erőforrás- fejlesztési Operatív Program és EQUAL Program Irányító Hatóság támogatásával megvalósuló program

fm **ESZA**

jegyzet

Kádár sír

Hogy Pokrivtsák Mónikával szóljunk: „Meri, vagy nem meri?” Nyilván ez volt az első kérdés azok számára, akik – könnyű eufémizmussal – látogatást tettek Kádár János sírjánál. És ha már ott voltak, elvitték a fejét. A sírgyalást minden valamire való párt és szervezet – helyesen! – büntetnek minősítette, élitelendő cselekménynek, amely nem egyeztethető össze semmifajta demokratikus normával. Még akkor sem, ha Kádár rendszerének áldozatai sem kaptak jobb elbánást. Igaz, őket még életükben nyomorították és csonkították meg. A fő kérdés azonban nem ez. Vajon kinek állhatott érdekében egy ilyen ügy kiobbantása? Vagyis: ki volt a megrendelő? Az elkövető profi volt; tudta mit és hogyan tesz. Szakértők szerint ennél szakszerűbben nem lehet sírt gyalázní, tetemet csonkolni. A baloldali média számára kézenfekvő volt, hogy mindez a fasiszta reakció műve, a szélsőjobboddallal összekacsintó konzervatív tábor valamely háborodott elméje ötlötte ki és hajtotta végre. Ez a válasz azonban rutinszerű. Nálunk, ha rosszul megy a baloldali-liberális kormányzás (márpedig általában rosszul megy), akkor azonnal nácinizni kezd a meghatározó(?) értelmiség és a médiaelit, így terelve el a figyelmet például a gázáremelésről, az őszi beszédéről, vagy éppen az egészségügyi rombolásról. Így aztán akár azt is feltételezhetjük, hogy baloldali provokációról van szó. Régi trükk, hogy tedd azt titokban, amit az ellenségedről szeretnél elterjeszteni, majd hangosan kezdj el kiabálni, és vádolj. Erre tettek is bátoralan kísérletet – de ezúttal nem jött be. Mindez, persze, fikció. A tény csupán annyi, hogy Kádár sírját meggyalázták. Rosszmájú, cinikus emberek fantáziája azonban rögvést elindult, és készült egy karikatúra, amely az Interneten kering. Ennek értelmezéséhez emlékeznünk kell Gyurcsány Ferenc egyik '56-os emlékünnepeken elmondott beszédére, amelyben tegezve faggatta Nagy Imrét, a vértanú miniszterelnököt, hogy: mondd, Imre, Te az én helyemben mit csinálnál? A citált karikatúrán Gyurcsány látható hamleti pózban és jelmezben, amint egy kietlen, feldúlt temetőben, a hantokon ülve éppen egy koponyát tart a kezében, és ezt kérdezi: „Mondd, János, te mit csinálnál?” Kádár pedig csak sír. **Vass Sándor**

ZÖLDSÉGVÁSÁRLÁSI KUPON

A kedvezményes **burgonya-vásáron**

300 – egy vizitdíj árértékért –
forintért

**4 kg burgonyát
és egy fej káposztát**

vásárolhat e szelvény felmutatója!

Az akció helyszíne

a Szeged-Béketelepi Általános Iskola előtt

Időpontja: 2007. június 23.
(szombat), 8 órától, amíg a készlet tart.

Név: ..... Telefon: .....

Lakcím: □□□□ .....

Vásárolja a Mórakert termékeit ezzel is támogatva a homokháti családi gazdálkodókat.

Mórahalom és Vidéke Takarékszövetkezet

Köti a nyitvatartás? Elveszi idejét a sorbanállás?
Az otthon kényelméből a mi szolgáltatásainkkal:

INTERNETBANK

TELESMS

HOME BANK

TELEINFO

2007. június 30-ig az INTERNETBANK szolgáltatás regisztrációs
és havi díját Takarékszövetkezetünk átvállalja!

Domaszék 584-020 ♦ Ásotthalom 591-020 ♦ Mórahalom 581-006
♦ Zákányszék 590-030 ♦ Tápé 552-470 ♦ Petőfitelep 425-635

Web: www.morahalomtksz.hu

Fotópályázatunk nyertesei

Előző lapszámunkban diákoknak hirdettünk fotópályázatot, amelynek keretében saját osztályaikat

bemutató fényképeket lehetett beküldeni. A sok-sok beérkezett, látványos fotó közül két, különböző osztály által beküldött kép annyira elnyerte a zsűri tetszését, hogy megosztott első helyezést ajánlott fel a nevező osztályok számára. A két nyertes pályázó a **szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium 10. T osztálya** és a **Zákányszéki Általános Iskola 8. A osztálya** lett. Annak érdekében, hogy mindkét nyertes osztály részt vehessen az izgalmas programon, az eredetileg jutalmul kiírt két vendégéjszakás osztálykirándulás helyett egy-egy kétnapos, egyéjszakás vendéglátást biztosítunk Széksósón.

szegedi Radnóti Miklós Kísérleti
Gimnázium 10. T osztálya

Zákányszéki Általános
Iskola 8. A osztálya

AGROFERR

ACÉL · ÉPÍTŐANYAG

**CSÖVEK, ZÁRTSZELVÉNYEK,
BETONACÉLOK, BETONHÁLÓK,
LEMEZEK, HENGERELT ÁRUK**

**SÓDER, HOMOK, TÉGLA,
MÉSZ, CSERÉP, CEMENT,
SZIGETELŐK, VAKOLATOK,
KÖTŐELEMÉK, ÁTHIDALÓK,
NYÍLÁSZÁRÓK, BURKOLATOK**

Szeged, Fonógyári út 14.
62/548-048 · 30/380-9666

Zákányszék, Szegfű J. u. 2/M
62/590-480 · 30/555-0363

www.agroferr.hu

AGROFERR

MÓRAHALMI LAKÓPARK SORHÁZI LAKÁSAI LEKÖTHETŐK

47–63 m²-ig, KULCSRAKÉSZEN:
BRUTTÓ 175.000 Ft/m²

HITEL, SZOCPOL IGÉNYBE VEHETŐ

30/9559-664

www.agroferr.hu

Erzsébet Kávézó

Erzsébet Kávézó és Koktéll bár

Mórahalom, Millenniumi sétány 16/A

Asztalfoglalás: 30/269-2545, 30/269-2546, 62/280-136

*Koktélok,
Longdrink*

*Turmixok,
Teák,
Forró csoki*

*Kávé,
kávél-
különle-
gességek*

*Csapolt
sörök,
Borok,
Pezsgők*

Fagyi

*Rövid-
italok,
Vermuthok*

*Hamburger,
Pizza,
Steak*

Vállaljuk családi és céges rendezvények
teljes körű szervezését és lebonyolítását 80 főig

www.erszebetkavezo.hu

AGROFERR

ÉPÍTŐIPARI KIVITELEZÉS

**CSALÁDI HÁZAK,
IPARI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
ÉPÜLETEK KIVITELEZÉSE**

**TERVEZÉSTŐL
KULCSÁTADÁSIG**

**TÉRBETONÓZÁS, ALAPOZÁS,
LÁBAZAT- ÉS FÖDÉMKÉSZÍTÉS
BETONMIXEREKKEL
ÉS BETONPUMPÁVAL**

30/549-6481 · www.agroferr.hu

„Az országnak, a hazának egyik legfontosabb kérdése az, hogy ki neveli, és hogy neveli a jövő generációt!”
/Füst Milán/

A tanév végéhez közeledve ránk köszönt a jeles nap, amelyen olyan embereket ünneplünk, akik a felnövekvő nemzedékek nevelésében, oktatásában, tanításában vállalnak felbecsülhetetlen értékű szerepet. Ezen a napon ünnepljük tanárainkat, tanítóinkat, óvónőinket megköszönve egész éves fáradozásukat és türelmüket. Az ünnepi csokrokban, a diákok saját készítésű ajándékaiban, a gyermekek arcán felragyogó mosolyokban ott rejtezik a tisztelet, amely ilyenkor Pedagógusnap alkalmával ünnepi pompát ölt.

Azokat a személyeket ünnepljük, akik amikor pályát választottak, egyúttal hivatást is választottak: az emberré nevelés hivatását. A tanári pálya, mint hivatás, a tanerő számára elköteleződést jelent, annak felvállalását, hogy a diákokat felelősséggel, megfelelő szakmai és emberiráteremtéssel kíséreljék útjaikon. A hivatások sorában a pedagógusnak jut az a nehéz, de ugyanakkor szép szerep, amely megkívánja annak a pontos ismeretét, hogy mindig tudja, mikor kell tanítványait dicsérni, vagy megfelelő időben felelősségre vonni, biztatni, támogatni, és nem utolsó sorban kedves szeretettel segíteni. Tisztelettel adózunk azoknak a pedagógusoknak, akik legrágább kincseinket, a gyermekeket megtanítják arra, hogy a későbbiekben, az életben megállják a helyüket.

A régi idők tanítói, tanárai talán elszomorodnának, ha látnák, hogy ma egyes esetekben milyen a pedagógusok helyzete. A valaha köztiszteletnek örvendő egykori tanítók talán szomorkás arc-

cal vennék tudomásul e tényt, majd azon gondolkodnának, vajon mi és hol romlott el az értékekben. Ma, amikor az oly gyakran emlegetett tudásalapú társadalom kifejezéssel léptenyomon találkozunk, mintha méltatlanul kevés szó esne az iskolai oktatás mellett az iskolai nevelés jelentőségéről. Éppen ezért találok idevágónak Füst Milán szavait: „Az országnak, a hazának egyik legfontosabb kérdése az, hogy ki neveli, és hogy neveli a jövő generációt.”

Pedagógusnap alkalmával köszöntök valamennyi pedagógust és az oktatás-nevelés területén dolgozó valamennyi munkatársat, megköszönve gyermekeink érdekében végzett áldozatos munkájukat, és helytállásukat!

Nógrádi Zoltán
a térség országgyűlési képviselője

JÚNIUS

Nyárelő Napisten hava Szent Iván hava

Junó-nak, a Holdisten-nőnek hónapja, aki a házasság által megszentelt szerelem pártfogója s a családi áldás istenasszonya. Ő védi az asszonyokat, kiket egészséggel és szépséggel ruház föl. A művészetben úgy ábrázolják, mint a házasság harmóniájában kifejtett női szépséget. Kedvenc madara a páva. Júniusban az éjszaki féltekén leghosszabbak a napok a Nap a Rák jegybe lép.

Június 8.
**MEDÁRD NAPJA
IDŐJÁRÁSJÓSLÓ NAP.**
A közhiedelem szerint, ha ezen a napon esik az eső, akkor negyven napig esni fog.

Június 10.
MARGIT NAPJA
Vértanú Szent Margit ünnepe. A retek- és káposztalenyvetés ideje.

Június 13.
**PÁDUAI SZENT ANTAL
NAPJA**
A háziállatok patrónusa, az egyház legfőbb „alamiznás” mestere. Kultuszát a ferencesek terjesztették el. Dologtöltő napnak tartották.

Június 24.
SZENT IVÁN NAPJA
A nyári napforduló ünnepe, a szertartásos tűzgyújtás egyik jeles napja. A pogány hagyomány szerint a tűz egyrészt napszimbólum, másrészt a megtisztulás jelképe is.

Június 29.
PÉTER-PÁL NAPJA
Szent Péter és Pál apostolok vértanúhalálának feltételezett napja.

JÚNIUSI VILÁGNAPOK

Június első vasárnapja
PEDAGÓGUSNAP
Magyarországon 1952. június 7-én ünnepelték először ezt a napot, s ez alkalomból adták át a kiváló tanítói és tanári okleveleket az ország legjobb pedagógusainak. 1993-tól a tanárok, oktatók kitüntetése január 22-én, a Magyar Kultúra Napján történik.

Június 5.
**KÖRNYEZETVÉDELMI
VILÁGNAPOK**
1972. június 5-én nyílt meg Stockholmban „Ember és bioszféra” címmel az ENSZ világkonferenciája, amely határozatában ezt a napot nemzetközi környezetvédelmi nappá nyilvánította.

Június 21.
A ZENE ÜNNEPE
Maurice Fleuret francia zenetudós javasolta, hogy a nyár első napját a világon mindenütt köszöntsék zenével. Az ötlet Jack Lang, akkori francia kulturális miniszter támogatásával valósult meg. A kezdeményezéshez azóta a világ számos országa csatlakozott.

Június 27.
**A KÁBITÓSZER-
FOGYASZTÁS
ELLENI KÜZDELEM
NEMZETKÖZI NAPJA**
Az Egyesült Nemzetek Szervezetének közgyűlése 1987-es határozata alapján 1988-ban rendezték meg először „A kábítószer elleni küzdelem” nemzetközi napját.

Június 27.
**A CUKORBETEGEK
VILÁGNAPJÁNA**
Az ENSZ Egészségügyi Világszervezete (WHO) június 27-ét a cukorbetegség (diabetikusok) világnapjává nyilvánította.

Június utolsó hétvégéje
**A MAGYAR
SZABADSÁG NAPJA**
1991. június 30-án fejeződött be hivatalosan a szovjet csapatok kivonása Magyarországról. Ennek emlékére megszervezte rendezvényeket tartanak.

MÓRAHALOM
Sokadalom
FÜRdő-AKCIÓ

A Homokháti Sokadalom időtartama alatt az újságból kivágott szelvény felmutatója minden típusú napijegy árából.

**300 forintos engedményt
kap a mórashalmi
Erzsébet Gyógyfürdőben!**

A szelvény egy alkalomra szól.

Név: ..... Telefon: .....
Lacím: □□□□ .....

Nógrádi Zoltán képviselő fogadóórái:

Ruzsa

június 13. 18 óra
Művelődési Ház

Pusztamérges

június 20. 18 óra
Művelődési Ház

Szeged-Béketelep

június 27. 18 óra
Béketelepi Általános Iskola

Térségi Tükör

Kiadó: Móránét Kht.

Ügyvezető igazgató:
Duka Félix

Főszerkesztő: Duka Félix

Szerkesztők: Pásztai András,
Fodor Csaba, Péter Árpád,
Szabó Katalin

Kiadói telefon: (62) 281-219

Készült:

Typo-alfa Nyomda Kft.
6725 Szeged, Rigó u. 29.
(62) 311-641

Nyomdai előkészítés:
Térség Invest Kft.
6782 Mórshalom, Röszei út 1.